

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 40.

V Ljubljani, v soboto 6. oktobra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Bodoče volitve.

Volitve v državni zbor so razpisane. Bojni streli se že oglašajo z leve in desne tudi nam južnim Slovenom v opomin in svarilo. Ni šala, kar nas čaka; gre se za resne stvari. Trezno, kakor je naša dolžnost, naj tu navedemo nekaj vodilnih misli, ki se nam ponujajo ob pričetu volivni borbi.

Gre se za našo kožo. Ne pozabimo, da se vrše volitve v znamenju zmage nemške obstrukcije, in da ta nemška obstrukcija še ob času, ko so naši zastopniki sedeli v večini, ni vpoštevala naših zahtev, niti največjega ozira vrednih. Vsi južni Slovenci smo zastopnikom te obstrukcije in tistemu delu avstrijske birokracije, ki ji služi *quantité negligible* — mrva brez pomena, o kateri še govoriti ni kaj treba, ki bo propadla sama po sebi. S Čehi računajo tudi Nemci in se pogajajo, nam zanikavajo vsako pravo, taje celo obstoj.

Gre se v daljnem pomenu za Avstrijo, ki nam je potrebna, kot zenica v očesu, katero bi morali vstvariti, če bi je ne bilo. Kaj bo z našo ubogo, v vseh ozirih zaostalo državo? Le v okviru te države moremo živeti svoje narodno življenje; a tudi le v njenem okviru moremo dobiti potrebnih sredstev za gospodarski napredek. Brez velikih železniških zvez smo; naše vodne sile, bogastvo naših gora je neporabljeno; na tisoče naših rojakov sužuje v tujini; celo potrebnih cest nimamo; mali obrt, kmetijstvo sta prahi; vzgojnih zavodov nam še za abc v ogromni množini manjka. Naši ljudje so pa nadarjeni, krepki, drhté po napredku. In ob teh razmerah naj bi ne koprnili z vsemi silami svojega srca po veliki, močni Avstriji.

Gre se za bližnje nujne političke izpremembe. Zbornica, ki se bo sedaj volila, bo zadnja zbornica po sedanji ustavi. Kaj potem? Absolutizem pravijo eni. Morda. Toda za dolgo absolutizem ni mogoč. Za kratek čas nam že lahko veliko škoduje, vendar važnejše je vprašanje, kaj pride za absolutizmom, oziroma kmalu

za razpuščenim prihodnjim državnim zborom. Šlo se bo za to: ali bo zmagalo demokraško ali aristokraško načelo, ali se uvede okterski diplom volitve v državni zbor po deželni zborih, ali pa splošna enaka in tajna volilna pravica. Šlo se bo zato, ali naj se še dalje ohranijo privilegiji mest, trgovskih zbornic in grajščakov in s tem tudi liberalstvo in kvas za obstrukcijo, ali naj se pozove vse ljudstvo, kot enako opravičeno na volišče.

To, za kar se gre, je veliko, je ogromnega pomena.

Nam južnim Slovenom je treba ohraniti pred vsem to, kar smo imeli. Pridobiti moramo skušati tudi tiste mandate, katere smo pri zadnjih volitvah vsled nasprotniških krivic izgubili. Težka borba nas čaka. A to še ni vse. Najvažnejše je pri vsem to, da nastopajo jugoslovanski poslanci kot jedna celota. Samo v tem slučaju se bode tudi v javnosti pokazalo, da ima jugoslovansko ljudstvo svoja načela, svoj program in tudi dovolj moči in političke zrelosti, da ta načela in ta program brani proti vsakomur in v vsakem slučaju. Samo potem bode birokracija vpoštevala nas južne Slovence, ob času, ko ne bo državnega zbora. — Zdaj pa prav objektivno presoajamo razmere pri nas! Popolnoma jasno in vsakomur, kdor noče biti slep, razvidno je to, da ogromna večina jugoslovanskega ljudstva noče nič vedeti o liberalizmu. Jasno je dalje, da je pri najhujšem pritisku od liberalne strani upliv liberalizma na naše ljudstvo vedno manjši. Načelna ločitev se je deloma že zvršila, deloma se vrši, če treba, že v zadnji gorski vasi. Ali niso naši liberalci vsega storili, kar so mogli, da bi vrgli katoliško slovensko prepričanje?

Ali niso vsega blata, kar ga je nakidal svet proti duhovstvu tekom stoletij, spravili na dan s starih gnojišč in ga razvozili na vozičkih, na katerih fjakarijo Malovrh, dr. Tavčar, dr. Slanc, ter ga za drag denar prodajali v vse slovenske vasi? Srečno se je doseglo to, da je „Narod“ povsod znan, da pa tudi vsakemu po-

štenjaku smrdi s svojo samokolnico „Rodo-ljubom“ vred. O tem dejstvu se po slovenskem katoliškem shodu ne bomo več pričkali.

Tem manj, ker se je popolnoma jasno pri tem shodu pokazalo, da je vsa, tudi izvenkranjska Slovenija jedina v obsodbi kranjskega liberalstva. V imenu Goriške in Istre je govorila navzočnost njunih prvih mož dr. Laginje, dr. Gregorčiča in dr. Pavlice. Možate besede, ki so jih govorili ti zastopniki, niso bile uže potrebne, marveč le dokaz, da čutijo ti možje, osobito dr. Laginja, živo, srčno potrebo slovesno odstraniti vsak sum liberalstva od sebe. Zelena Štirskaja je govorila po svojem vzornem škofu, za katerim stoji ves slovenski narod na njenih tleh, pa tudi po svojih velmožih: vitezu Berksu, Žičkarju itd. Korotan je tudi sedaj zopet pokazal, da je katoliško naroden, in da nobene poteze na njem ni drugačne. Hrvatje so pozdravljali kat. shod kot zastopstvo Slovencev in so s tem pokazali, da računajo le s katoliško narodno mislijo med nami.

In recimo še konečno odkrito besedo. Naši slovenski škofje, na čelu jim naš kardinal, bi bili po dejanskih razmerah, ki jih mora vpoštevati vsak, jedini pomenljivi in tudi v najvišjih krogih vplivni faktor, ko bi nas zadel absolutizem. Člani gospodske zbornice so, ki se ne bodo razpustili; kardinal je kardinal krone. Več ne rečemo.

Za resne stvari se gre, in v svesti si te resnosti vprašujemo, ali je mogoča večja budalost, kakor, da skušajo naši liberalci ob teh tako usodnih volitvah kaliti veličanstveno ednost jugoslovanskega ljudstva s svojim bevskanjem. Zdaj so imeli tri poslance; ti trije so morali, ako so hoteli sploh kaj pomenjati, vstopiti v zvezo z odločno krščanskim imenom in programom. Dr. Ferjančič, Kušar in Šuklje so podpisali s svojim imenom, da se hočejo boriti za vpliv krščanstva v naši državi in slobodo cerkve. Ali hočejo naši liberalci, da tistih par mož, ki jih morda vlove pri volitvah, osnuje svoj klubek, ali pa da naj v popolnem nasprotju

Blazniva Cheyna.

Zgodovinsko.

V prachinskem okraju na Češkem je vas Blazniva Cheyna (Blazna Cheyna), ki je bila nekdanj last graščine Horažďovice. V prastarih časih se je vas imenovala samo Cheyna. Že v petnajstem stoletju je stala na gori ob vasi cerkev sv. Jakoba, katera stoji še dandanes. Vaščani so morali torej na goro hoditi k maši. To je marsikoga jezilo. Toliko se je govorilo, kako bi se dala ta stvar izpremeniti, da je sodnik v Cheyni sklical vaše prvake k posvetovanju. Možje pa niso mogli priti do pravega sklepa. Zato je povzel besedo gospod Jan Čabrova, vaški sodnik, ki se je odlikoval po bogastvu in po brezmejni neumnosti.

Zapovedal je, naj se podajo brez obotavljanja vsi vaščani k cerkvi z vrvmi, verigami, koli, lopatami in krampi. In dostavil je, da jim bo natančneje razložil na gori pri cerkvi.

Tako se je zgodilo. Izprevod k cerkvi je bil veličasten. Na čelu je korakal birič Hanuš

Koudelnik z gradu Raby*), kjer je bival graščak. Za biričem je stopal vaški črednik s svojim pihalom; spremljalo ga je več dudašev; za temi je stopala ljubka, umazana vaška mladež, potem vaščani z najrazličnejim orodjem, zadnji pa so šli prvaki, njim na čelu gospod sodnik Jan Čabrova ter gozdarja Mikeš in Šipa.

Prišli so k cerkvi. Čabrova je ukazal krog in krog od zidu odkopati zemljo, potem cerkev trdno z vrvmi in verigami porajtljati ter spredaj vpreči dolgo vrsto volov in konj. Vaščani pa so morali z palicami in kričanjem živali poganjati. Ljudstvo je takoj spoznalo, da je to najboljšo sredstvo, s katerim bi se dala cerkev prestaviti v vas. Zato so na ves glas proslavljali sodnika in so bili trdno prepričani, da njih podjetje nikakor ne bo brez sadu. Trudili so se celi dan, polomili so mnogo orodja, potrgali veliko vrvi, ugonobili marsikako lepo živinčce, pa bilo je vse zastonj. Do smrti utrujeni so naposled plegli po tleh delavci in živina.

*) Pred tem gradom je meseca februvarija 1421 Žizka izgubil drugo oko,

Tu je prišel mimo mladenič in je postal ter majal z glavo.

Gospod Jan Čabrova je stopil k njemu in ga vprašal čemerno in oholo:

„Kdo pa smo?“

„Mehanik in učenec slavnega zvezdoslovja“, je odgovoril mladenič vljudno.

„Kako se pišemo?“

„Jan Taborsky, vaša milost.“

„Zakaj smo z glavo majali?“

„Gospod moj, čudil sem se, da so tako malo vztrajni ljudje, ki se lotijo tako velikanškega dela.“

„Ah, vidite, kakšno podjetje je to! Misel je sprožil sodnik, in sodnik sem jaz. Vender se pa vkljub vsemu trudu še ni posrečilo, da bi bili cerkev premaknili le za en las. Kaže, da je res nemogoče.“

„Morebiti je pa vender-le mogoče. Dovolite, milostni gospod, da precej dokažem. Ali smem vzeti vaš plašč?“

Sodnik mu ga je dal. Taborsky ga je pogrnil ob cerkvi na tla in je na novo razvrstil živino in delavce. Potem je dejal:

z vso liberalno svojatjo zopet na Dunaju igra krščanske može, ali recimo po domače klerikalce.

Treba nam je o bivših liberalnih poslancih reči katero. O Kušarju se nič ne ve; torej smo o njem hitro zgovorjeni. Pač pa se moramo dotakniti Šukljeja, ki je s svojim grdim napadom na svojega tovariša v klubu, bivšega poslanca Vencajza, pokazal skrajno breztačnost. Šuklje se imenuje katoličana in sam priznava, da se je v tem oziru izpremenil, v isti sapi pa očita menjavanje prepričanja možu, ki je s katoliškim imenom, ko ga je v javnosti pokazal, izvajal tudi vse posledice tega imena. Poleg tega je pa Šuklje s tem, da je govoril proti splošni volilni pravici, direktno se postavil proti jedinemu sredstvu, s katerim se da zboljšati naše politične razmere v državi in doma. Tak politik ne spada v četo mož, ki morajo pred vsem kazati resničen demokratski značaj jugoslovanskega ljudstva. Dr. Ferjančič v njegovi zvezi in v zvezi liberalne slovenske garde toliko več izgublja, kolikor bolj mora zakrivati svoje lastno prepričanje. O njem tudi dovolj.

Konečni sklep se mora torej glasiti: Slovensko ljudstvo na Kranjskem — ker drugod ni te nevarnosti — mora pri prihodnjih volitvah liberalne komedijante, kateri se v tako resnem času igrajo podlo z najvišjimi vprašanji, zapoditi v kot.

Ob prihodnjih volitvah mora naše ljudstvo izjaviti, da zahteva od svojih poslancev prvič ljudsko politiko, drugič katoliško politiko. Poslanec, ki zastopa ljudstvo, mora vendar biti ljudski mož, ne pa aristokrat! In kdor zastopa katoliško ljudstvo, se mora na vsak način tudi v politiki kazati katolika!

Jeli pa zadoščajo liberalni poslanci tej dvojni zahtevi? Nikakor ne. Zgodovina vsega njih delovanja nam to kliče. Liberalec je bil in bo aristokrat, ali vsaj izkušal tak biti. Liberalec je bil in bo nasprotnik katoličanstva.

Ali taki možje zaslužijo, da jim ljudstvo zaupa svojo srečo in jih kot svoje zastopnike pošlje na Dunaj, na to naj ob prihodnjih volitvah odgovori ljudstvo samo.

Izvirni dopisi.

Iz Kranja, dne 4. oktobra. (Cesarjevo proslavje na kranjski gimnaziji.) Po mnogo bridkih udarcih, ki so tako globoko ranili našo preslavno habsburško rodovino in vse njene zveste podložne, se nam je vendar enkrat ponudila prilika, da smo mogli dati duška svojem veselju in to ob sedemdesetletnem godu preljubljenega očeta vladarja. Na našem vzornem zavodu c. kr. Fran Josipove gimnazije se je že od Njega zibelke sem in potem vedno pod tako spretnim vodstvom gojil čut patriotizma, ob vsaki priložnosti se naša nadpolna mladina navdušuje za svoje ideje ter se zavzema za ljubezen in zvestobo do prestola.

„Nekaj naj vas gre poganjat živino, drugi pa zadaj na vso moč potiskajte, in mora iti.“

Ubogali so. Ko so vsi delali, je skril Taborsky plašč v bližnji grm in je pokazal vaščanom, da plašča ni.

„Poglejte, koliko ste premaknili cerkev! Kje je zdaj plašč?“

„Saj res, kje je plašč!“

„Cerkev stoji na njem. Le tako naprej in kmalu bo cerkev v vasi.“

Ljudje so se še dolgo trudili, toda cerkev je ostala, kjer je bila. Dijak pa je med tem s sodnikovim plaščem izginil.

Jan Taborsky je postal pozneje slaven zvezdoslovec in mehanik; slikal je tudi krasne miniature (drobne slike). Še v pozni starosti je narisal prizor iz Cheynea, pri katerem je bil nekdan sam. Tako se je ohranil ta dogodek do današnjega dne. Taborsky je naredil tudi svetovno znano uro na stolpu mestne hiše starega mesta v Pragi. Umrl je sredi šestnajstega stoletja.

Putja Švichovsky, gospod na gradu Raby, pa je vsled opisanega dogodka Cheynea dal ime Blazniva Cheynea.

Kako veselje je pač zavlada, ko so podelili našim srednješolcem čast, prirediti 4. oktobra cesarsko slavnost. Vsi kar tekmujejo ter se poprimejo z vsemi močmi resnega dela. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. Zbirajo se dan na dan okolo svojih skrbnih gg. profesorjev k raznim skušnjam in vajam, ter le s tako vztrajno pridnostjo morejo doseči v tako kratkem času tolik uspeh. Ob določeni uri ob 1/2 6 zvečer je bila dično okinčana telovadna dvorana polna imenom povabljenega odličnega občinstva. Zbrali so se vsi krogi in stanovi, od blizu in daleč. Lepa cesarska podoba je visela na pročelju odra ter zrla na svoje zveste, udane sinove.

Blagorodni gospod direktor Josip Hubad nastopi s prirojeno mu mladeniško živahnostjo ter v jedernatih, pristrčnih besedah označi pomen današnjega veselega dne. Vidno je ginjen in prevzet veselja, ko ima v prvi priliko očitno pokazati lepe sadove svojega neumornega delovanja. Nato pa sledi deset točk slavnostnega vsporeda. Občudovali smo mlade umetnike na glasovirju, goslih, citrah in flavti. Retorično proizvajani deklaraciji pesniško razložita slavni dan. Lepo petje pod večjim dirigentom g. Čenčičem smo imeli že priliko občudovati pri raznih nagrobnicah, a naravnost smo bili presenečeni, ko smo se lahko prepričali, da je gimnazijski možki in mešani zbor zmožen tudi za koncert.

Najbolj nas je pa seveda zanimal odlomek iz Th. Körnerja žaloigre Zrinjski, katerega je prevel znani slovenski pisatelj, prof. dr. Debevč. Igrali so nekaj prizorov iz tretjega in nekaj iz petega čina, ki se tako prilagajajo taki slavnosti. Krasne kostime so dobili iz deželnega gledališča. Neustrašeno in pogumno so se kretali ter kot gledališki diletantje pokazali, da se ne boje tudi nastopa na odru, tudi ne, če je treba pokazati svojo vojaško srčnost in krepost. Ginljiv je bil vzlasti zadnji prizor, ko vsi, do zadnjega moža, z dvignjenimi meči v roci prise-gajo zvestobo Bogu, veri in domovini. Močno je pretresel ta trenutek vse občinstvo in blagrovati smo one čase, ko se ta prisega ljubljene nam mladine vresniči, ko naši dijaki stopijo v življenje ter se takrat pokažejo kot možje dejanja.

Iz Istre, 4. oktobra. (Vinska letina.) Letos moramo biti zares zadovoljni z obilnim vinskim pridelkom, dasi je drugih pridelkov malo ali nič. Pišem zato, da bi se kranjski vinski trgovci varovali kupovati v lahonskih mestih. Lahoni imajo konobe (kleti), v katerih napravijo vina 2–3 tisoč vedrov, toda ne mislite, da je to vino rastlo na trtah. Vender je mnogo Kranjcev, ki pridejo tu sem v Istro po vinski kupčiji in žalibog kupijo najraje pri naših nasprotnikih lahonih, ker imajo sladko, mehko vino. Kranjci pa ne vedo, kako lahoni ono vino pripravijo. Kupite od kmeta, kjer boste dobili dobro i ceno vino. Obrnete se lahko na slovenske duhovnike in učitelje, kateri vam bodo radi svetovali, kje kupiti, da se ne prevarite. Zakaj v vseh mestih in večjih luknjah lahonskih je povsod dovolj „senšalov“ ali mešetarjev, ki kranjske vinske trgovce za nos vodijo, kar pisatelj teh vrstic le predobro ve. Kranjski vinski trgovci naj se varujejo kupiti vino v mestih Vodnjan, Rovinj, Kanfanar, Pazin, Poreč, Višnjan, Vižinada, Buje, Motovun, ker tu so mešetarji, ki trgovca peljejo najprej k lahonu; tam se drži, kakor bi hotel tu vino kupiti (a so zmenjeni z lahoni), potem pelje trgovca v kako bližnjo vas, mešetari tamo s kmeti, graja vino in pravi trgovcu: „Idimo nazaj k onemu trgovcu (lahonu), tam bomo dobili dobro vino in ceno,“ in tako se daje velikokrat preslepariti od mešetarjev kranjski trgovec, posebno če je še novinec. Letos je pri nas vina, da že zdavnaj ne toliko, in dobrega vina, zato vabimo slovenske rojake, da pridejo v obilnem številu, in pripomorejo kmetu siromaku, da bo mogel kaj dolgova plačati oderuhom. Istovski Slovenec.

Politiški pregled.

Proti Čehom. Živahno gibanje dunajskih Čehov ima že posledice — vlada je razpustila češko politično društvo na Dunaju.

Nadškof Stadler je te dni potoval v Rim. Hrvatje so mu na vseh postajah po hrvatski zemlji prirejali burne ovacije, da mu tako dajo zadoščanja za podle napade židovskega časopisja, kateremu je sekundiral tudi „Slov. Narod“.

Znak časov. Nadvojvoda Leopold Salvator, ki je bil dosedaj zapovednik 36. pehotne divizije v Zagrebu, je premeščen v istem svojstvu k 25. pehotni diviziji na Dunaju. Pomembno na tem premeščenju je, da je madjarski listi spravljajo v zvezo z dejstvom, da je nadvojvoda Leopold Salvator čestital Strossmayerju! Zagrebško meščanstvo, kateremu je bil nadvojvoda jako priljubljen, priredi nadvojvodu ob odhodu sijajno bakljado. Bodo pa zopet jezni židovski listi!

Kongres slovanskih novinarjev. „Obzor“ je pooblaščen v izjavo, da je tendenciozna in povsem neresnična vest, da se III. kongres slovanskih novinarjev ne snide radi političnega nesoglasja med češkimi in poljskimi publicisti. Kongres je bil odložen le zato, ker odbor ni pravočasno dobil materiala za uspešno delovanje kongresa. Slovanski novinarji, brez ozira na njihovo politično mišljenje, se snidejo o Veliki noči v starodavnem Dubrovniku.

Najnovejša anarhistička zarota. Varšavsko vojaško sodišče je obsodilo sedem socialstov, ki so delali za anarhističko strujo, v smrt na vešala. Pri zidanju katedrale v Carskoje Selo so ti anarhisti pripravili dinamitne rove, potom katerih bi izvršili atentat na carsko rodovino. Umorili so v interesu stranke mojstra Schanzenbergerja in Mansurja. Car je obsojene pomilostil na 15 do 20letno prisilno delo v Sibiriji, ker so obsojenci izdali mnogo svojih tovarišev. Številna aretovanja so sedaj na dnevnem redu v Rusiji.

Domače novice.

Naš cesar je bil preteklo soboto in nedeljo navzoč v Gorici pri slavnostih 400letnice, odkar vladajo goriško deželo Habsburžani. Varnostne naredbe so bile velikanske. Vse ceste so bile zastražene. Za cesarjem so se vedno vozili štirje kolesarji in pazili na vsak migljaj, da bi v slučaju nevarnosti planili mej cesarja in napadalce. Slavnosti so bile veličastne. Tudi goriški Slovenci niso zaostali ter so pri slavnostih močno njih „Živio“ klici pričali cesarju, da je na slovenskih tleh.

Friedrich Mallowerch. Ta čeden podpis bremo v nekdanjem glasilu kranjskih nemškutarjev, „Laibacher Wochenblattu“. Friedricha Mallowercha, — sedanjega „Narodovega“ urednika Malovrha, duševno delo se blišči v številki „Laibacher Wochenblattu“ z dne 18. januarja l. 1890. pod naslovom „Ueber die Literatur der Slovenen“. Najprej Mallowerch obžaluje, da niso Slovenci ostali protestantje. Ko razne pisatelje nemški Friedrich po svoje obdela, spravi se na „Novice“, (katere sedaj sam ureja) ter pravi, da je bil Janez Bleiweis voditelj ultramontancev in da so bile „Novice“ „ein curioses Journal“, v katerih se je Davorin Trstenjak lagal in uganjal nesramnosti, Koseski pa dajal v svet brezmiselne verze „und sich durch verhunzte Uebersetzungen der Werke Schillers und Goethes berüchtigt machte“. To je bil „Hexensabbath“! Nemški Mallowerch piše dalje: „Slovenska literatura ni bila prav za prav nobena narodna potreba, tudi ni narodno slovenska, k večjemu kranjsko narodna, toda bilo bi napačno temu iskati vzroka samo v nemški izobrazbi njenih stvariteljev, ki so pač vse storili, da bi bili narodni. Slovenski karakter Slovencev se je z leti popolnoma izgubil, misli Slovencev so nemške, sintaksa njihovega jezika je germanizovana“. — Tak je bil Friderik Malovrh l. 1890! Kak je bil v drugih dobah svojega življenja, posnamemo skoro iz „Ljubljanskega Lista“.

Na limanice se je vsedel. „Slov. Narod“ je pisal iz Šmartna pri Litiji v 221. številki to-le: Naši prostovoljni požarni brambi je došel pred dnevi iz Češke nov močen in eleganten voz za prevažanje moštva in lestev, ki pa nosi na zadnjem koncu — čujte, z zlatom obrobjen napis „Freiw. Feuerwehr St. Martin“. Pač lep napis, kaj ne? Sramota! Pa saj smo že vedeli ali vsaj

slutili kaj takega; pod novim vodstvom pač ne more biti drugače. — Tako je pisal „Narod“. Sedaj pa čujte in strmite! To vodstvo je popolnoma v rokah „Narodovih“ kinomovcev. Vidi se, da je napredno glasilo že tako oslabeledo na spominu in umu, da ne ve kaj piše.

Nov urednik „Dom in Sveta“ je postal č. g. dr. Evgen Lampe, semeniški prefekt in časni vodja „Marijanišča“.

Ljubljanska meščanska godba je prvokrat nastopila dne 3. t. m. Svirala je prav dobro pri mirozovu na čast cesarjevemu imendani. Mirozova se je udeležilo ognjegasno društvo. Ljubljanci so se čudili, da je ognjegascem poveleval gosp. Stricelj in da je z njimi korakal g. Leutgeb, ki je pa kot najnerednejši član gasilnega društva vstopil mej moštvo pri Wetachovi vili. Treba pač izrednega moštva, da se ob skoro soglasnem nezaupanju od strani članov, še čaka krepkejšega pojava nezaupanja.

Po nedolžnem radi tatvine zaprta. Gosp. Miklavc, krojač na Starem trgu je poslal v „Narod“ poslano „Slov. Listu“, da ni bila v njegovi hiši Ivana Klemen, o kateri smo zadnjič poročali, kako so jo po nedolžnem radi tatvine prijeli. Trdi, da je služila v trgovini Rudolfa Miklavca, katere voditelj je neki Drofenik. — Mi nikakor v oni notici nismo mislili na g. krojača Miklavca, po Ljubljani pa je bilo splošno znano, v kateri trgovini se je storil tako nepremišljen in zloben napad na poštenost nedolžnega posla, katerega so policaji prišli iskat ob 3. uri zjutraj ter ga peljali v zapor, ne da bi imeli proti dekletu najmanjši dokaz. Deklica je bila vedno vzor poštenosti ter je hotela s pomočjo blagih prijateljev otvoriti malo trgovino. Da jo je v takem položaju g. Drofenik dal zapreti, je značilno. R. Miklavčeva trgovina je sedaj povse nemško podjetje, ter se od nje živi nemškutarstvo R. Miklavčeve rodovine. Naročamo somišljenikom na deželi, da ljudem primerno priporočajo to trgovino!

Slavnost na Brezjah. Mošenjskim Marijinim družbam bode naš presvetli škof jutri na roženvenško nedeljo ob šestih zjutraj v Mošnjah blagoslovil novo zastavo s prelepo vezeno podobno Marije pomočnice. Ta zastava bode nato prisostovala še večji slovesnosti, ki se vrši isti dan na Brezjah. Tu bode kardinal dr. J. Missia v spremstvu več škofov, proštov, kanonikov in duhovnikov posvetil cerkev in 3 oltarje. Posvečenje se prične ob osmih in se konča s sv. mašami kardinala in dveh škofov. Zastave Marij. družb in vse katoliške zastave — poklonite se ta dan materi Mariji!

Tržaški Slovenci pridejo jutri v nedeljo ob 1/10. uri dopoldne s posebnim vlakom v Ljubljano ogledat si umetniško razstavo. Na kolo dvoru jih bode sprejel obč. odbor. Svirala bode mestna godba. Popoldne bodo tržaški Slovenci obiskali okolico, zvečer pa gledališko predstavo opero „Zrinjski“. O polnoči se izletniki vrnejo v Trst.

Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani, ki naj deluje na to, da bi bil tudi trgovski naraščaj, poslujoč v slovenskih pokrajinah, deležen prepotrebnih sredstev, se ustanavlja, kakor smo že zadnjič omenili. To društvo bi imelo svoj delokrog na Kranjskem, ter v ostalih slovenskih pokrajinah ter bi skrbelo: 1. za duševno in strokovno izobrazbo svojih članov; 2. za procvit slovenskega trgovstva v obče; 3. za nameščenje trgovskega osobja; 4. za prireditve javnih zabav v korist društva. Da se dosežejo navedeni nameni, služila bi društvu sledeča sredstva: 1. ureditev čitalnice in knjižnice; 2. prireditve poučnih in strokovnih predavanj; 3. ureditev zbirk uzorcev raznovrstnega blaga; 4. prireditve javnih ogledov raznih trgovskih in industrijskih zavodov; 5. učenje vseh trgovskih ved z ucnim tečajem (kurzom) ter spoznavanje trgovine v obče s pomočjo strokovnih časopisov; 6. vzdrževanje društvenega glasila, ki bi imelo namen zastopati ne le društvene, temveč v obče trgovske interese naroda slovenskega; 7. ureditev pisarne za posredovanje nameščenja trgovskega osobja vsake stroke; 8. gojitev petja, glasbe in družabnega življenja med svojimi člani. Izjave k pristopu naj se izvolijo pošiljati po

poštni dopisnici na naslov: Ferko Kersnik, knjigovodja pri tvrdki F. Xav. Souvan v Ljubljani. — Pozdravljamo z odkritosrčnim veseljem snovanje take trgovske organizacije.

V Kranju je priredila godba ognjegasnega društva v proslavo cesarjevega 70letnega imendana lep mirozov. Po več točk je godba svirala pred stanovanjem okrajnega glavarja, župana in dekana.

Novo mašo bodo darovali jutri: P. Krizostom Wester pri sv. Jakobu v Ljubljani; P. Albert Pirc v Mekinjah; P. Kerubin Tušek pri sv. Lenartu nad Loko; P. Ambrož Remec v Št. Juriju pri Šmariji; P. Maksimiljan Brelih v Tunjicah; P. Arhangel Appej 9. t. m. na Brezjah.

Okrajnim glavarjem za Radovljico je imenovan višji okrajni komisar v notranjem ministerstvu g. Jakob Rubelli pl. Sturmfest.

Polževa pošta. Naročnik nam piše iz Križ pri Trziču: „Prilagam Vam poštni pečat pošte v Trziču, iz katerega razvidite, da je „Slov. List“ prišel na pošto v Trzič 22. septembra. Jaz sem list dobil šele 29. septembra popoludne! Ali ni to izredno hitro? Iz Trziča v Križ je pol ure daleč, torej je že moral polž peljati „Slov. List“ iz Trziča v Križ.“

Radi dveh kronic. V Gradcu je na gradu neznan lopov napadel 67letnega godca Steinschererja in ga smrtno ranil, hoteč ga oropati. Preiskal je smrtno ranjenemu godcu vse žepe, a našel je samo dve kronici. Ko so se približali ljudje, je lopov zbežal.

Nesreča v rodbini. V Borovnici je ponesrečil čevljarski mojster Kovačič, zadevši z biciklom v temi v neki voz. Kovačiča so nemudoma prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl. Na operaciji se je pokazalo, da mu je črevo pretrgano. Ta tragična smrt pomenja grozen udarec za Kovačičevo rodbino, ki šteje nič manje nego 8 nepreskrbljenih otrok, katerih najmlajši šteje — dva dni! Komu ne bi pretreslo srca?

Osebnosti. Poročil se je dr. A. Švigelj, odvetniški koncipijent v Ljubljani, z gospico Mašo Dworsky z Dunaja. — Učitelj na tukajšnji pripravnici V. Srp je premeščen v Střibro. — Prideljena sta davčna praktikanta R. Mlejnik k davkarji v Škofji Loki in H. Peternek k davkarji v Radovljici. J. Peharc je premeščen iz Radovljice v Kranjsko goro. — Nadporočnik Milan Bleiweis vitez Trsteniški je sprejet v vojno šolo. — Dr. Gregr, veljak mladočeske stranke, se je mudil te dni v Gorici. — Okr. sodnika Aleksander Ravnikar v Ložu in I. Rotner na Vranskem sta imenovana dež. sod. svetnikoma. Sodni pristav H. Sturm v Metliki je imenovan sodnikom v Idriji, sodni tajnik K. Nedved v Mariboru deželno sod. svetnikom in načelnikom okr. sodišča v Slov. Gradcu, sodni pristav A. Kokol v Mariboru sod. tajnikom, pravni praktikant pri okr. sodišču v Celju, M. Zwitter, avskultantom. — Umrl je v Šoštanjju notar Ivan Kačič. — Umrl je v Kamniku Tomaž Droll.

Gospodarsko gibanje. Kmetijsko društvo v Dobropoljah je odprlo 2. t. m. mlekarico v Strugah. Za mlekarico v Dobropoljah si pa stavi na lastnem zemljišču na Vidmu novo poslopje, ki bode dodelano prihodnje leto.

God sv. Cirila in Metoda bode tudi za tržaško škofijo vedno dne 5. julija.

Koncert „Meščanske godbe“ bode jutri dopoldne pred „Mestnim Domom“ na čast došlim tržaškim Slovencem.

Deželni odbor kranjski oddajal bo meseca oktobra t. l. bike plemenjake cikaste in sive pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov, in sicer v prvi vrsti občinam, v drugi tudi zasebnim živinorejcem. — Prošnje je vložiti do 6 oktobra t. l. pri deželnem odboru v Ljubljani in vsaki prošnji je priložiti 20 K, katere zapadejo, če prosilec neče prevzeti odkazanega mu bika.

Smrtna kosa. Umrl je ljubljanski meščan Anton Mlakar, v Bovcu pa je preminol dekan Llovar.

V Celovcu je umrl profesor veronauka na učiteljskem, monsignor Josip Müller. Sprevod je

vodil prošt Einspieler, v stolni cerkvi pa je sam knezoškof dr. Kahn blagoslovil truplo.

Slovenec konzul v Jeruzalemu. Konzul Al. Pogačar, rodом in mišljenjem Slovenec, je premeščen iz Kaire v Jeruzalem.

Drag gost iz Dalmacije. Te dni se je mudil na Kranjskem g. Vasalovič iz Dalmacije, ki je prišel sem proučevati našo gospodarsko organizacijo. V Dalmaciji se bodo namreč vsa gospodarska društva združila v centralno zvezo po vzoru „Gospodarske zveze“ v Ljubljani.

Tretja mestna deška ljudska šola se bode v Ljubljani otvorila prihodnje leto v prostorih, v katerih je bila nekaj let mestna dekliška osemrazrednica.

V Ameriko je pobegnil velikolaški mesar Pucelj, „pesnik“ „Zvonov“. Z njim je ušla hčerka sodnika Šufalja. Pucelj bo vstopil baje v Ameriki v pisarno „notarja“ Klinca, da postane iz mesarja notar po ameriškem vzorcu.

Smrt na lovu. Na Pokljuki pri Gorjah se je gozdarski oskrbnik Anton Roth vračal z lova. Nesreča je hotela, da se je njegovemu spremljevalcu izpodrsnilo, zbok česar se je puška sprožila in smrtno ranila gospoda Rotha v nogo. Tri četrt ure potem je ponesrečenec umrl. Zapustil je tri otročiče, najstarejši ima še le štiri leta.

Volilno gibanje na Spodnjem Štajarskem. V Celju je bil zaupen shod, kateremu je predsedoval dr. Sernec. „Slovenec“ javljajo iz Celja: Za peto kurijo sta bila predlagana gospoda Žičkar in Hribar. O glasovanju niti Žičkar niti Hribar nista dobila večine glasov, zato je stvar ostala neodločena. Za kmetске občine celjski okraj sta se predlagala Žičkar in Berks. Berks je obveljal, a moral je obljubiti, da bo večkrat prihajal med volivce in da bo v državnem zboru radikalno nastopal. Jednoglasno in z velikim odobravanjem se je izrekla želja, da se Žičkar voli v kmetских občinah Ptuj-Ljutomer. Med frenetičnim ploskanjem je bil sprejet kot kandidat za mestno skupino Celje-Brežice dr. Dečko, ki je vsprejel kandidaturu. Dne 4. t. m. je bil v mariborskem „Narodnem domu“ jako dobo obiskan zaupni shod. Postavili so se kandidati: za kmetске občine Maribor-Sl. Bistrica-Sl. Gradec gosp. dež. odbornik prof. Robič, za V. kurijo Maribor-Deutschlandsberg kmet Mlakar iz Laporja pri Sl. Bistrici, za mestno skupino Maribor-Ptuj gosp. dr. Pipuš, odvetnik v Mariboru. V V. kuriji Slovenci nočejo več voliti s konservativnimi Nemci, posebno ker so vzeli v svoj program nemščino kot posredovalni jezik v avstrijski državi.

Vročinska bolezen v Milanu se grozovito širi. V treh mesecih je obolelo 357 oseb.

Najnovejše vesti.

Cenjenim naročnikom. Prosimo cenjene naročnike, da nam blagovole v teku osmih dni poravnati naročnino, sicer smo primorani jim list ustaviti.

Poročil se je g. Janko Rajar, c. kr. živinozdravnik v Litiji, z gdč. Minko Černe. Iskreno čestitamo!

Umrl je g. montanski inženir Julij Rudolf Endlicher, c. kr. višjega vardevar puncenega urada na Dunaju, sin g. okrajnega tajnika Endlicherja.

Volitev v angleško zbornico. Do sedaj je bilo izvoljenih 248 ministerskih kandidatov, 57 liberalcev, 45 irskih nacionalcev.

Split, 6. oktobra. Dalmatinska stranka prava ima 11. t. m. svoj sestanek v Splitu.

Zagreb, 6. oktobra. Nadvojvoda Leopold Salvator je izrazil željo, naj bi izostala njemu na čast namenjena bakljada.

Čikago, 6. oktobra. Prišli so na sled zaroti proti Mac Kinleyu. Dva Italijana, ki sta prijatelja Brescija, sta zaprta.

London, 6. okt. Glasom poročil iz Tientsina je vojake nemške mornarice napadlo 2000 bokserjev. Nemci so napad odbili. Boksarji imajo 400 ubitih, nemške izgube so neznatne.

Petrograd, 6. oktobra. Pri Tungintschin se je bil vroč boj mej Kitajci in Rusi. Kitajci so bežali.

Berolin, 6. oktobra. Grof Waldersee je odklonil sprejeti Li-Hung Čanga.

Pekin, 6. oktobra. Princa Tuana so zaprli, ker se je čulo, da namerava pobegniti. Cesarica je ukazala, da se zgradi veličasten hram v spomin umorjenemu nemškemu poslaniku.

Razne stvari.

Češka šolska družba „Matice školská“ vzdržuje sedaj 89 ljudskih šol in otroških vrtcev. Število vseh šol, katere „Matice školská“ podpira, pa je nad 100. Popolnoma z lastnimi sredstvi vzdržuje „Matice“ 45 ljudskih šol z 6602 šolarji in 44 otroških vrtcev z 3705 otroci. Za te šole potrebuje za leto 1900 češka šolska družba 192.000 gld., za subvencionirane šole pa 67.750 gld. Za šolske zgradbe je proračunjenih 17.000 gld.

Velikansk prekop na Ruskem. Rusija namerava napraviti velikansko kulturno delo, ki se mora sijajno primerjati s stavbo sibirske železnice; hoče namreč narediti prekop, ki bo zvezal baltiško morje s črnim morjem.

Ustreljen pesnik. Pri naskoku na mandžursko mesto Aigan je bil ustreljen ruski častnik Leonid Petrovič Volkov, slaven ruski pesnik.

Koliko veljajo volitve. Samo na Dunaju znašajo razni upravni stroški za volitve 208.000 K. Kolika ogromna svota stroškov je še le za vso državo!

Velik želodec je imel neki Italijan, ki je za stavo pojedel 180 smokev! Stavo je izgubil, ker bi bil moral pojesti 200 komadov! V plačilo je pa prejel grozne bolečine v želodcu, katerega si zdaj zdravi v bolnišnici!

Sin odrezal očetu glavo. V občini Brdžani, v okraju Dvor, hrvatske Banovine, se je primeril nenavaden slučaj grozne surovosti. Kmeta Vujanjić, oče in sin, sta bila na semnju. Ko sta delala račun, sta se sprla, ker je namreč sin trdil, da ga je oče ogoljufal. Nato je oče sunil sina z nožem, sin pa je sunil očeta z nožem nazaj, ga umoril in mu konečno še odrezal glavo.

Truplo sestre v omari. Alojzija Richards, 21letno dekle, je ostala sirota brez očeta in matere s troje bratov in eno triletno sestro. V mestecu Mocherwell na Škotskem so jo zaprli, ker so v stanovanju našli omaro, v kateri je bilo shranjeno uže napol gnjilo truplo njene 3letne sestre. Ne ve se še ali je deklica napravila zločin ali pa je otrok vsled kake bolezni ali hudega trpljenja umrl.

Dijak ubil ravnatelja. V Harkovu je ustrelil neki dijak, ki ni napravil izpita, gimnazijskega ravnatelja Tihanova in težko ranil profesorja Gorkijeva. Nato je šel sam na redarstvo ter javil svoj zločin.

Sovražnik žensk v hlačah. Gospod Charles Redman v Washingtonu ima ženo kolesarico, ki je tudi predsednica ondotnega reform kluba. Ta klub se poteza za to, da bi nosile tudi ženske — široke hlače. Toda soproj gospe predsednice ne mara, da bi mu žena nosila hlače ter ji je hlače strogo prepovedal. Ali žena ga ni ubogala, kajti kot predsednica hlačnega kluba je morala nositi hlače. Toda mož ni odnehal. Te dni jo je zalotil na kolesu sredi ceste. Planil je na njo z bičem ter jo pretepel. Njena spremljevalka, miss Ana Dickerson jo je hotela braniti, a nosila je tudi hlače, in Redman je ošvrkal še njo. Ženski sta rabijatnega sovražnika ženskih hlač tožili pri policijskem sodišču, ki ga je obsodilo na 40 kron kazni. Vsled vsklica pa je bil Redman pri drugem sodišču oproščen, in sodnik je celo izjavil, da smatra žensko v hlačah za nedostojno, nemoralno in pohujšljivo. Dal je razumeti, da bi bil celo pripravljen obsoditi gospo Redman, ako bi jo bil ovadil kdo radi pohujšljivosti.

V smrt radi enega — petelina. V Marselju na Francoskem sta bivala dva moža v neposredni bližini. Eden njiju je bil redar, drugi posestnik. Imela sta vsaki svoje dvorišče in vsaki svoje — kokoši! Te zadnje so se obiskovale navskrižno, in se niso menile za neprijateljstvo, ki je vladalo med njih gospodarjema. Nekega dne je šel redar pogledat v svoj kurnik, so li vse njega živali doma. Zapazivši, da manjka petelina, ki je šel gotovo v posete k sosedovim kuram, se je odpravil k sosedu, da si vzame svojega

petelina. Vročekrvni sosed je pa gotovo že pričakoval, da se zgodi kaj takega, kajti stal je na straži z veliko — staro sabljo! „Ako se predrzneš stopiti naprej, te takoj prebodem“, je rekel svojemu sosedu-nasprotniku. Ker pa je bila taka grožnja že v navadi, je redar šel naprej. Ali mož s sabljo se ni šalil, ampak je pognal sabljo skozi srce nesrečnega redarja. Gorje človeku, ki ne more toliko krotiti samega sebe, da ne bi ubijal svojega bližnjega zaradi enega — petelina.

V šoli. Katehet: „Katka, iz česa je Bog naredil Evo?“ — Katka: „Iz cunj.“

Nova dolgotna mera S Suhorja v Metliki s pošto je eno portoriko daleč. S Suhorja v Črnomelj štiri portorike, s Suhorja v Semič dve kubi in pol, s Suhorja v Novo mesto štiri portorike.

Pisma so sklepali včasih z besedami: „Podajam ti roko čez hribe in doline.“ Dandanes so pa že vsi hribe prevrtani in vse doline premostene. Zato bomo odslej pisali: „Podajam ti roko čez mostove in skoz tunele.“

GLASNIK.

Resolucije socijalnega odseka, sklenjene na II. slovenskem katoliškem shodu.

Predsednik: Vodja F. Povše.

(Konec)

e) Socijalne naloge avtonomnih zastopov.

V političnem oziru se vedno bolj povdajajo avtonomne pravice narodov, dežel, občin in posamnih stanov. To je znamenje zdravega napredka. Z zavestjo samoupravnih pravic mora pa rasti tudi zavest važnih dolžnosti, ki so jim podlaga. V prvi vrsti stojé tu socijalne dolžnosti. Le tisti samoupravni organizem, ki bo zmanjševal socijalna nasprotja, branil slabše proti močnejšim, duševno in gmotno dvigal nižje stanovalce, bo sposoben v smislu pravičnosti in pravega napredka rabiti svojo samoupravo.

Socijalne naloge samoupravnih zastopov so dveh vrst.

I. V prvo vrsto spadajo splošne socijalne naloge:

a) Avtonomni zastopi, vzlasti občine in dežele, so dolžne skrbeti za izobrazbo ljudstva v najširšem pomenu, vzlasti naj ustanavljajo strokovne, rokodelske, kmetijske nadaljevalne, trgovske, gospodinske šole; skrbé naj za pouk, s katerim naj se spopolnujejo, oziroma na novo uvajajo domače obrti; podpirajo naj ljudske knjižnice in poučna predavanja.

b) Avtonomni zastopi naj krepko podpirajo gospodarsko združništvo. Povspešujejo naj ustanavljanje Raifajznovih, kmetijskih, obrtnih in stavbnih zadrug s tem, da jim dajejo primerne denarne podpore, ali da jim pomagajo k potrebnemu kreditu, jim prepuščajo svet za stavišča ali poskuševališča, ali jim sami pod ugodnimi pogoji zidajo zadržna skladišča.

c) Za zdravje naj skrbé avtonomni zastopi vzlasti s tem, da strogo nadzirajo stanovanje, pomagajo delavskim stavbnim društvom, ustanavljajo kopališča, snujejo ali podpirajo ljudska zdravilišča proti jetiki, pijančevanju, in država naj ponovi v državnem zboru zakonski načrt za omejitev pijančevanja.

č) Vstanavljajo, oziroma podpirajo naj ljudske pisarne.

d) Vstanavljajo naj posredovavnice za delo in stanovanje delavcem in skrbé naj za brezposelne delavce.

e) Vlastni upravi naj oskrbljujejo vsa taka podjetja, ki služijo splošnim potrebam: vodovode, elektriške in cestne železnice, tržišča, klavnice itd. V tem smislu naj skrbé, da tudi mali rokodelci lahko uporabljajo strojne sile; na svojih posestvih naj skušajo z vzglednim gospodarstvom, vzlasti z umnim izboljševanjem buditi duha pravega napredka.

f) Pri svojih denarnih zavodih naj skrbé, da bodo v pomoč tudi nižjim stanovom glede na varčevanje in posojila; dobiček naj porabljajo vzlasti v socijalne namene.

g) V ložje izvrševanje socijalnih namenov naj si vstanovi vsak avtonomni zastop svoj so-

cijalni odbor, v kateri naj se volijo ali pokličejo tudi strokovnjaki in tisti, katerih se tiče socijalno delovanje. Vrh tega naj se osnuje točen statistički urad.

II. V drugo vrsto spada skrb avtonomnih zastopov za lastne uslužbenke:

a) Skrb za pravično plačo in primerne plačilne obroke.

b) Dober delavski poslovnik.

c) Delavski odbori kot zastopniki delavcev.

č) Skrb za stare in onemogle delavce in njihove rodbine.

d) Skrb za zdrava stanovanja.

(Poročevalec dr. Iv. En. Krek.)

f) Krščanska usmiljenost.

II slovenski katoliški shod povdarja:

1. da je nujno potrebno vsestransko pospeševati župno organizacijo preskrbe siromakov, ter izraža svoje obžalovanje, da so se župne ubožne naprave vzele cerkvi, najboljši materi ubogih;

2. pozivlje k pristopu k cerkvenim društvom in bratovščinam, kojih namen je, blažiti telesno pa tudi duševno trpljenje, osobito k „Vincencijevi družbi“, ki je najpripravnejša v omenjeni namen, in k pospeševanju le-teh, ter

3. priporoča ustanovitev društva v olajšanje telesne in duševne reve in bede slovenskih izseljencev.

4. Drugi slovenski katol. shod si šteje v dolžnost, izreči raznim redovom in kongregacijam za njihovo požrtvovalno delovanje po dobrotelnih zavodih, sirotišnicah bolnišnicah itd. zahvalo, ter izraža željo, naj se snujejo dobrotelni zavodi, osobito pa vzgojevalnice za podraslo mladino, in naj se taki zavodi, kjerkoli se snujejo, povsodi izročajo redovom ali kongregacijam ali sploh cerkvenim rokam, v katerih najbolj vsestransko vspevajo.

5. Nadalje izreka II. slov. kat. shod tudi zahvalo vsem podpirateljem naše učeče se mladine.

(Poročevalec dr. Viljem Schweitzer.)

Delavske drobtine.

„Slovenska krščansko-socijalna zveza“ je v nedeljo priredila v dvorani tukajšnjega „Kat. Doma“ prijeten zabaven večer s sodelovanjem vrlih pevčev „Katoliškega društva za delavke“, požrtvovalnih pevcev „Katoliškega rokodelskega društva“ in svojega dramatičnega odseka, ki je izborno predstavljal igro „Županova Micika“. Pevke in pevci so želi burno pohvalo številnega občinstva, Janez Viljem pa se je pokazal kot izboren brzoslikar. — Dramatični odsek se sedaj pridno uči in pripravlja razne igre za otvoritev letošnje sezone „Delavskega gledališča“

Krščanski socijalci — „nasprotniki šole“. Kako strašni „nasprotniki šole“ so krščanski socijalci, dokazala bode zopet dunajska mestna občina. Tekom jeseni bode otvorjenih zopet mnogo šolskih poslopij. V torek se otvori novo šolsko poslopje v Favoritih. Poslopje je veljalo 80.000 K.

Zbirke ljudskih iger, katero izdaja „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ v Ljubljani, skoro izide II. in III. snopič. Obsegala bodeta snopiča naslednje igre: „Vedeževalka“, „Kmet — Herod“, „Morilci v Kravji dolini“, „Mlini pod zemljo“. Prosimo vse one, ki so za I. snopič še na dolgu, da takoj poravnajo naročnino.

Osebni dohodninski davek največjih mest v Avstriji leta 1899: Po izveštjih finančnega ministerstva je znašal leta 1899. osebni dohodninski davek v Avstriji 23.174.426 gld., in sicer je bilo 754.643 davkoplačevalcev. Od tega zneska je plačevalo 51 največjih mest 15.760.345 gld. (68%) ostala dežela 7.414.081 gld. (32%) Glede visokosti davka vrsté se mesta: Dunaj 9.596.677 gld., Praga, 1.055.363 gld., Trst 527.684 gld., Gradec 519.067 gld., Brno 442.944 gld., Lvov 381.779 gld., Krakov 228.888 gld., Linc 197.695 gld., Reichenberg 168.028 gld., Inomost 158.207 gld., Vinohrady 154.542 gld., Plzen 135.517 gld., Smichov 117.712 gld., Solnograd 116.262 gld., Tepliz 115.553 gld., Karlovi vari 106.693 gld., Aussig 104.209 gld., Černovic 90.502 gld., Olomuc 88.607 gld., Ljubljana 84.705 gld., Tropava 73.383 gld., Floridsdorf 67.170 gld., Ostrova 65.432 gld., Dun. Novo mesto 62.691., Karolin

61.053 gld., Celovec 60.535 gld., Gorica 55.843 gld., Przemyśl 54.187 gld., Steyr 54.701 gld., Maribor 50.328 gld., Bielitz 50.242 gld., Budějovice 48.017 gld., Stanisław 43.572 gld., Teschen 42.413 gld., Gablonz 41.994 gld., Prosnice 40.894 gld., Saaz 40.758 gld., Trident 39.555 gld., Brüx 39.037 gld., Pulj 39.015 gld., Egger 35.599 gld., Žižkov 32.297 gld., Rzeszów 31.747 gld., Zader 30.373 gld., Asch 30.071 gld., Iglava 25.111 gld., Tarnow 25.597 gld., Píseň 24.297 gld., Warnsdorf 23.113 gld., Tarnopol 20.419 gld., Kladno 16.651 gld. Iz tega je razvidno, da je Ljubljana glede na dohodninski davek jako visoko obdačeno mesto.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 22 do 28. septembra je dela iskalo 12 moških delavcev in 46 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno 4 moškim delavcem in 63 ženskim delavkam, 122 delavcem je bilo 72 odprtih mest nakazanih, in v 49 slučajih se je delo vsprejelo in sicer pri 10 moških delavcih in 39 ženskih delavkah. Od 4. januarja do 28. septembra je došlo 2486 prošelj za delo in 2304 deloponudbe 3935 delavcem je bilo 2516 odprtih mest nakazanih in v 1486 slučajih se je delo vsprejelo. Delo ali službe dobe takoj 1 vrtnar, 1 mizar, 2 trgovska hlapca, 3 konjski hlapci, 2 natakariči na račun, 2 natakariči navadni, 2 sobarici, 2 gospodinji, 6 gostilniških kuharic, 4 fine kuharice, 5 navadnih kuharic, 12 deklic za vsako delo, 5 deklic k otrokom, 3 kuhinjske deklice, 4 deklice za kmetiska dela, 10 deklic za tovarno, takoj 1 trgovska vajenka. Vajenci za trgovine in obrte.

Iz tabora socijalne demokracije. Sodruga Böska v Herbornu na Nemškem so v Stettinu aretovali z njegovo „znanko“, ker je poneveril 4600 mark od železničarjev nabranega denarja. — V Inowraclavu so zaprli nesramno hišo, v katero so sodrugi prodajali svoje hčere. — Iz Imole v Istri je pobegnil socijalno-demokratski voditelj Barcalo z fondom, nabranim za ustanovitev socijalno-demokratske hranilnice. — „Oesterreichische Volkspresse“ poroča, da znaša vsa svota, katere so rudečkarji poneverili premogokopom pri stavki 47.700 K.

Velikanska stavka delavcev v premogokopih. V Združenih državah stavkajo skoro vsi delavci v premogokopih. Škoda, ki je nastala vsled tega pri raznih obrtnih podjetjih, je že sedaj velikanska in bodo posredovali med delodajalci in delavci najuglednejši možje, tako predsednik Združenih držav Mac Kinley in Mr. Bryan, da se izogne večjemu gospodarskemu polomu. V vseh krajih, kjer je stavka splošna in jako resnega in silnega značaja, se je ustavil železniški promet. — V pokrajini Shenandoah je prišlo med ljudstvom — ki je hotelo braniti one delavce, ki so se podajali k delu — in stavkujočim delavstvom do spopada, in je bil pri tej priliki jeden ubit in več ranjenih. Da napravijo red, so bili poslani tjakaj 3 pešpolki, konjeništvu in topničarji. Pri nekaterih akcijskih družbah je uslužbenih ponajveč Slovanov in Ogrov.

Ravno razpuščeni državni zbor je trajal 3 leta in pol. Imel je ta čas 169 sej. Poslancev bilo je vseh 425. Vsak dobi na dan 10 gld. ali 20 kron. Obstrukcija stala je davkoplačevavce — 2.176.000 gld. ali 4.352.000 kron.

Zdravstvene naredbe v trafiki. Izšla je uradna zdravstvena naredba, po kateri se naroča trafikantom, da morajo kupovalcem prodajati sami cigarete, da ne smejo dovoljevati, da bi kupovalci sami izbirali cigarete, potem ne smejo izbirati smodk ljudje, ki imajo kako vidno bolezen, ki stiskajo smodke ter jih tako poškodujejo.

Roža.

(Spisal Jaroslav Vrchlický.)

(Konec.)

„Ah, messer Durante“, se je ozval za njim glas, „za kakšno kanconoravno iščete poslednjo rimo?“

Ogovorjeni se je hitro obrnil, kakor oni, ki se je naenkrat prebudil iz sanj. Pred njim je stal vzor dovršenega predstavljavca one dobe. V roki je držal velik šopek in brezskrbno zibal svoje bodalo v bogato okrašeni nožnici.

„Messer Simon, Bog z vami! Rime res nisem iskal, to pri meni ni navada; sama mi pride še preje, kakor jo potrebujem, in ne jedna, verjemite mi.“

„Saj je znan vaš ponos, vi ne marate priznati. In vender vem, da večkrat cele noči prebijete nad jednim samim sonetom.“

„To utegnate imeti prav, toda nad sonetom, ki je že napisan.“

„Napisan — tega pa res ne razumem. Napisan je pisan, kaj potem še ostaja? Jaz bi preje prečul celo življenje nad nenapisanim.“

„To jaz zopet dobro razumem, messer Simon. Vidite, najina pota so različna.“

„Imate prav — vi tukaj iščete rime in meni je naročeno, da odvedem Bico iz cerkve in jo spremim domov. Nekaj časa pojdem še po trgu in potem k cerkvenim vratom. To bi bilo za kancono, messer Alighieri.“

„Vam — je naročeno? — In od koga?“

„Od nje, od Bice, hčere Folca Portinarija. Imam že besedo, messer trovatore, kot ženin idem po njo — kot ženin. Z Bogom, signore, z Bogom: Ko najdete rimo, se spomnite na-me.“

Dante ga ni več čul. Morje teme ga je zatopilo. Slišal je čudno šumenje, kakor bi se zemlja odpirala. O ko bi ga le hotela požreti! Zemlja pa, trda in kruta, tega ni storila. Drevesa okoli so dalje slavno šumela, rože so dalje cvetele, golobje so kakor sicer poletovali z nazidkov, vzdih je bil jasnota, lesk in vonj, a v notranjem mladeniča je bila ta propast, ta noč, to šumenje. Ni vedel, kako dolgo stoji tukaj, držeč v roki odgovor prijatelja Guida Cavalcantija, še vedno neprečit, — oni odgovor, po katerem je tako hrepenel. — Kaj ta, zdaj je imel drug odgovor.

Koraki, govor in smeh so ga zmotili v premišljevanju. Ona se je vračala iz cerkve po dokončani pobožnosti. Šla je zopet bela in žareča, toda ne več sredi matron, ti dve sta šli zadaj, ona je šla spredaj in na njeni strani se je zibal in prestopal on, isti Simon de Bardi, ki je pred trenutkom še z njim tukaj govoril. In zdaj je govoril zopet same šale in se smejal, in ona je držala v roki njegov šopek ter se na lahko smehljala, matroni pa ste šli s čutom materinskega ponosa resno za njima. Bili so že blizu pesnika, in pogovor je postajal vedno bolj glasen in izzivajoč. Dante je hotel bežati, toda ni imel moči — sicer pa je bilo tudi že prepozno.

„Kako preživim to srečo, iti z vami?“ je govoril messer Simon.

„Ne vem, je-li res tako velika“, je odvrnila ona skromno.

„Ali hočete dokaza?“ je rekel on izzivajoče.

„Srečen biti zna vsak, če pride sreča,“ je zvenel njen glas, toda spominjati se v svoji sreči ubogih, to je večja umetnost.“ Pesnik je čutil, kako se v njenem glasu trese solza.

„Ne razumem, vas signora! Koga se imam spominjati?“

V tem sta bila že pred hišo pri grmu, polnem cvetočih rož.

„Na trpeče, signore Bardi — na trpeče,“ je rekla ona tiho.

V tem je že vtrgala najkrasnejšo rožo, in predno se je messer Simon nadejal, jo je podala pesniku s povešenimi očmi in vender polnimi nežnosti in neskončnega usmiljenja.

Ni pregovorila besedice — on ravno tako ne. Odšli so v hišo — in on je na ulici pritiskal k ustnicam to bujno vscvetelo ognjeno rožo, katero je posvetilo njeno oko s solzo nežnosti in usmiljenja.

In stal je še dolgo, dolgo na ulici pred hišo peka Folca Portinarija mladi Durante Alighieri. Nepremično je gledal v rožo, v pričetku topo, brez vsake misli, premagan po neizrekljivi bolesi, pozneje je spoznaval njene zavitke, lističe, kako se v nežnih spiralah vijejo drug k drugemu, hitri, krilati njegov duh je stopal po njih globokeje in nižje, njegovi črni občutki so delovali v njem s tako silo, da je izginila pred njegovimi očmi roža in so ostale samo te spirale, vedno se pogrezujoče, krožeče, stopajoče v neznano brezno, strašno in grozno. Vizija pekla na roži je prišla v tem trenutku v njegov mozeg, peklo muk, katere je preživel, je dobivalo obraz in pojav in odpiralo v ti roži pred njim svoje žrelo. In med te so tekale njegove solze na rožo, gorke kakor stopljen svinec, goreče kakor žvepleni dež Sodome in Gomore, toda tudi očiščujoče in dvigajoče. V odlesku solz se mu je naenkrat zazdelo, da v njegovi roki blede ta krvavo ognjena roža, da se sveti s sneženim leskom, in po obratu nevihte je videl v svojem snu, kako roža raste v žareči zori empyrea, kjer je slehern listič prestol svetnika, kjer prebiva ljubezen, ki se giblje po vseh zvezdah. In blizu sredine vstaja z jednega lista ona „creatura bella, bianco vestita“ ter mu ide naproti in v roki drži venec neveneče lavorike, katere listje so zvezde, in po vsemiru zveni kakor glasovi množic in šumenje padajočih voda. Sveti, sveti, sveti — Hosana in Allelujah neskončnih in neštevilnih angeljskih zborov.

In pritiskajoč k svojim ustnicam rožo je čutil v duši prve obrise velike svoje pesmi, katera jedina mu je pomogla prenesti izdajo ljubezni in domovine, in ni vedel, da ide mimo mlad mož, slikar, ki ga vidi stati z rožo v roki globoko zamišljenega, da se je on tudi ustavil, da bi si vtisnil v dušo veliko njegovo sliko, katero bi pokazal bodočim vekom.

Ta slikar je bil Giotto.

Volitveni koledar.

Skupine:

	splošna	kmečka	mestna	trg. zbor.	velepos.
Štajarsko . . .	3.	8.	11.	14.	15. jan.
Moravsko . . .	3.	8.	10.	11.	12. »
Solnograško . .	3.	9.	11.	11.	15. »
Gor. Avstrija . .	3.	8.	11.	14.	15. »
Češko . . .	3.	8.	10.	12.	15. »
Koroško . . .	5.	10.	12.	14.	15. »
Šlezija . . .	3.	9.	11.	14.	14. »
Dol. Avstrija . .	3.	9.	14.	17.	18. »
Istra . . .	3.	9.	11.	12.	14. »
Goriško . . .	3.	9.	11.	12.	14. »
Tirolsko . . .	7.	9.	11.	12.	14. »
Predarlško . . .	7.	9.	11.	12.	— »
Dalmacija . . .	17. dec.	20. dec.	3.	4.	10. »
Bukovina . . .	12. »	18. »	3.	10.	11. »
Kranjsko . . .	12. »	18. »	3.	3.	7. »
Galicija . . .	13. »	17. »	20. dec.	10.	15. »

Trst: za splošno skupino 3., za mestno (3 volilni razredi) 9., 11. in 13. in za trg. in obrtno zbornico 15. januarja

Dr. JANKO BREJC
zagovornik v kazenskih zadevah
v Ljubljani
na Dunajski cesti (Medjatova hiša)

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik

med. univ. 33 (6)

dr. Rado Frlan,

Špitalske ulice št. 7. I. nad.

špecialist za porcelanaste in zlate plombe, bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v **Berolinu Dorotheenstrasse**, naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno ruvanje zob z dušikovim oksidom (Lustgas oder Lachgas) in da izvršuje od **8. avgusta** dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo. Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih spon in zlatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela.

Pozor! Mizarstvo ustanovil **IGNACIJ ROTTAR** mizar v srednji Vasi pri Goričah pošta Kranj. Izvršuje vsa dela točno po naročbi. **Pozor!** 28 (13)

Največji izbor. Skrbno izdelovanje. Najnižje cene. Popravila. Preobleke. L. Mikusch, tovarna deznikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 22

v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (28)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnjo župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravi izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak, župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani, na Bregu št. 12.

priporoča se prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu v lično in točno izvršitev vseh, v knjigo in kamenotiskarsko stroko spadajočih del po nizkih cenah.

Kathreiner
je samo pravi v znanih
Kathreinerjevich zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevaranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je najokusnejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava
bode z veseljem in z vedno raztočem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.

Advokat Ivan P. Vencajz

je otvoril

odvetniško pisarno

v Ljubljani

na Dunajski cesti v pritličji (Medjatova hiša).